

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 2 แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ มาตรา 77 รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณาภาพแห่งเขตรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร ยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศของทหารนั้น ทหารจะต้องศึกษาแผนที่ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นที่ และภูมิประเทศที่จะต้องเข้าไปปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร เป็นพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่เกษตร พื้นที่ภูเขา มีป่าไม้ มีลำห้วย แม่น้ำ ฝาย เขื่อน เส้นทางคมนาคม และแหล่งชุมชน ซึ่งจะใช้เป็นพื้นที่วางกำลังของหน่วยทหาร ใช้ในการอำนวยความสะดวกในการย้ายกำลังทหาร หรือใช้เป็นพื้นที่ในการขัดขวางการเคลื่อนที่ของข้าศึก

สำหรับภารกิจในการพัฒนาประเทศ ทหารก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีความพร้อมทั้งบุคลากรและอุปกรณ์ที่จะใช้ในการช่วยพัฒนาอย่างครบถ้วน สำหรับภารกิจในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ งานพัฒนาชนบทที่ยากจนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ประชาชนที่ประสบภัยธรรมชาติและการสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาประเทศของส่วนราชการอื่น ในการปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าว พื้นที่ที่เข้าไปปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ตามแนวชายแดนและพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ซึ่งเส้นทางคมนาคมเข้าไปไม่ถึง หรือเข้าไปได้ไม่สะดวกโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน การศึกษาพื้นที่ก่อนที่จะเข้าไปปฏิบัติงานนั้น เครื่องมือที่สำคัญในการได้มาซึ่งข้อมูลของพื้นที่ในขั้นต้น ก็คือ แผนที่ เพราะแผนที่จะทำให้ทราบถึงสภาพต่าง ๆ เช่น สถานที่ ระยะทาง แหล่งชุมชน การเกษตร เส้นทางและการคมนาคม นอกจากนี้ยังแสดงถึงความแตกต่างของลักษณะผิวพื้น และความสูงต่ำของพื้นที่ รวมทั้งทำให้ทราบถึงเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย เมื่อทราบข้อมูลจากแผนที่ก็จะสามารถวางแผนในการดำเนินงานต่าง ๆ ในขั้นต้นได้ เช่น การคำนวณพื้นที่เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการเกษตร การกำหนดแนวทางเพื่อการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม การกำหนดพื้นที่ที่จะก่อสร้างฝาย หรือเขื่อนขนาดเล็ก เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้สำหรับการเกษตรและบริโภค

จากการประชุมระดับหัวหน้าหน่วยงาน นายทหารสัญญาบัตร หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน วันที่ 31 มกราคม 2550 ณ ห้องประชุมหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 เพื่อของบประมาณปี 2551 ได้ยกประเด็นปัญหาและข้อขัดข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่า ในการปฏิบัติงานมีข้อผิดพลาดจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา เกิดความล่าช้า ผู้บังคับบัญชาตำหนิหน่วยงาน สูญเสียงบประมาณมากขึ้น จึงเป็นเหตุให้การบริหารงบประมาณ ไม่เป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณของหน่วย ปัจจัยที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดดังกล่าวมีหลายสาเหตุ เช่น สภาพอากาศ สภาพพื้นที่ และความรู้ความสามารถ ในการใช้แผนที่ของผู้ปฏิบัติงาน อาจจะมีความรู้ที่แตกต่างกันหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้แผนที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้แผนที่ จะทำให้เกิดผลเสียต่อการปฏิบัติงาน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและใช้เวลาในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรซึ่งได้แก่นายทหารชั้นประทวนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน ให้ได้รับการเรียนรู้ในเรื่องที่ทันสมัย การพัฒนาบุคลากรหรือการเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน นั้น มีหลายประการ ได้แก่การให้ความรู้แก่บุคลากร การนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้แบบบูรณาการกับการใช้แผนที่แบบเดิม การพัฒนาความสามารถในการอ่านแผนที่ในรูป 3 มิติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะมีการกำหนดแนวทางการให้ความรู้บุคลากร เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานในชนบทหรือพื้นที่ที่เข้าไปพัฒนา อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากร และหน่วยงานอื่นให้ปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการใช้แผนที่ ในการพัฒนาชนบทของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34
2. เพื่อกำหนดแนวทางการให้ความรู้บุคลากร ด้านการใช้แผนที่ ในการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34
3. เพื่อประเมินแนวทางการให้ความรู้บุคลากร ด้านการใช้แผนที่ ในการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการใช้แผนที่

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

แหล่งข้อมูล

ประชากร นายทหารชั้นประทวน ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นายทหารชั้นประทวน จำนวน 60 คน ของหน่วยช่างพัฒนา หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

ประเด็นที่ศึกษา

การศึกษาศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการอ่านแผนที่
2. ด้านการอ่านรายละเอียดขอบระวางและสัญลักษณ์แผนที่
3. ด้านการกำหนดพิกัดแผนที่โดยใช้ระบบภูมิศาสตร์ และระบบกริด
4. ด้านการอ่านมาตราส่วน ระยะทาง ทิศทาง ความสูง และทรวดทรง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่

กำหนดแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 เพื่อนำข้อมูลขั้นต้นที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ หาแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

แหล่งข้อมูล

- จากขั้นตอนที่ 1
1. สรุปผลการศึกษาศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการใช้แผนที่
 2. นายทหารชั้นสัญญาบัตร ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 จำนวน 12 คน

ประเด็นที่ศึกษา

กำหนดแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่

ประเมินแนวทางการให้ความรู้บุคลากร ด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

ประเด็นที่ศึกษา

ผลประเมินในเรื่อง การมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ของแนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนที่ หมายถึง ภาพลายเส้นแสดงส่วนใดส่วนหนึ่งของพื้นผิวพิภพบนวัสดุแผ่นเรียบ ตามมาตราส่วนโดยแสดงรายละเอียดของสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งที่ปรากฏขึ้นเองโดยธรรมชาติไว้ด้วย สัญลักษณ์ เส้น สี และรูปร่าง

การใช้แผนที่ หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการอ่านแผนที่ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ ความถูกต้อง ในการวางแผนงานการพัฒนาชนบท และสามารถตัดสินใจได้อย่างเป็นระบบเพื่อแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

การปฏิบัติงานด้านการใช้แผนที่ หมายถึง การอ่านแผนที่ การอ่านรายละเอียด ขอบระวางและสัญลักษณ์แผนที่ การกำหนดพิกัดแผนที่โดยใช้ระบบภูมิศาสตร์และระบบกริด และการอ่านมาตราส่วน ระยะทาง ทิศทาง ความสูงและทรวดทรง

การอ่านแผนที่ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการอ่านแผนที่ มาตราส่วน 1 : 50,000 ในเรื่อง สถานที่ เขตการปกครอง แหล่งชุมชน ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่เกษตร พื้นที่ป่าไม้ ระยะทาง เส้นทางและการคมนาคม รวมถึงการอ่านแผนที่โดยไม่ต้องกางแผนที่ออกทั้งแผ่น และการตั้งแผนที่ให้ถูกต้อง มาใช้ในการวางแผนในการปฏิบัติงานในการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท

การอ่านรายละเอียดขอบระวางและสัญลักษณ์แผนที่ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดขอบระวางและสัญลักษณ์แผนที่ ในเรื่อง การนำหมายเลขแผ่นระวางแผนที่มาหาแผนที่ระวางข้างเคียง การใช้สารบัญระวางติดต่อมาช่วยในการต่อแผนที่หลายๆ ระวาง ข้อมูลแนวแบ่งเขตการปกครอง การคำนวณพื้นที่และปริมาตรโดยใช้มาตราส่วนเส้นบรรทัด การหาความสูงโดยประมาณของพื้นที่จากคำแนะนำเกี่ยวกับความสูง การใช้มาตราส่วนมาช่วยในการคำนวณความสูงของจุดต่างๆ และการหารายละเอียดการจำแนกข้อมูลจากสัญลักษณ์สีต่างๆ ในแผนที่ มาใช้ในการวางแผนในการปฏิบัติงานในการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท

การกำหนดพิภคแผนที่โดยใช้ระบบภูมิศาสตร์และระบบกริด หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ เกี่ยวกับการกำหนดพิภคแผนที่โดยใช้ระบบภูมิศาสตร์และระบบกริด ในเรื่องของการกำหนดพิภคแผนที่ด้วยเส้นรุ้งและเส้นแวง การอ่านค่าพิภคโดยการอ่านเรียงตามลำดับจากหมายเลข ตัวอักษรประจำส่วนแบ่งเขตกริด ตัวอักษรประจำจตุรัสและตัวเลขตามส่วนแบ่งจากทางซ้ายไปขวาล่างขึ้นบน และการบอกทิศทางโดยใช้หมายเลขประจำเขตกริดมาใช้ในการวางแผนในการปฏิบัติงานในการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท

การอ่านมาตราส่วน ระยะทาง ทิศทาง ความสูงและทรวดทรง หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับมาตราส่วน ระยะทาง ทิศทาง ความสูงและทรวดทรงในเรื่อง การนำหน่วยการวัดมมมากำหนดทิศทาง การกำหนดที่หมายที่ยังไม่ทราบพิภคที่แน่นอนด้วยวิธีเล็งสกัดตรงและสกัดกลับ การหาค่าระดับความสูงและทรวดทรงจากเส้นลายขอบเขาหรือเส้นชั้นความสูง การหาระยะทางโดยเทียบกับมาตราส่วน ไปใช้ในการวางแผนในการปฏิบัติงานในการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบท หมายถึง การดำเนินงานต่อโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การปฏิรูปที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการเกษตร การสร้างเส้นทางคมนาคม การสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค การมีไฟฟ้าใช้

บุคลากร หมายถึง นายทหารชั้นประทวนของหน่วยช่างพัฒนา หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34

การให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ หมายถึง การปรับเปลี่ยนการให้ความรู้และการปฏิบัติด้านการอ่านและการใช้แผนที่มาเป็นการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

แนวทางการให้ความรู้บุคลากรด้านการใช้แผนที่ หมายถึง การนำเสนอประเด็นที่ควรพัฒนาบุคลากรในองค์กรซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย พื้นที่ที่ดำเนินการให้ความรู้ ประเด็นในการให้ความรู้ และลักษณะของการให้ความรู้ การปฏิบัติด้านการอ่านและการใช้แผนที่ ประกอบกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

นายทหารสัญญาบัตร หมายถึง บุคคลที่ประกอบวิชาชีพทหารที่มีชั้นยศ ร้อยตรีถึงพันเอก และเป็นผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 จังหวัดพิษณุโลก

นายทหารประทวน หมายถึง บุคคลที่ประกอบวิชาชีพทหารที่มีชั้นยศ สิบตรี ถึงจำสิบเอก ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 จังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการวิจัยจะได้แนวทางในการพัฒนาบุคลากร ด้านการใช้แผนที่ เพื่อการพัฒนาชนบท ของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34 ที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
2. ผลการวิจัยทำให้ผู้บังคับบัญชามีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านการใช้แผนที่เพื่อการพัฒนาชนบท หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่อื่น ได้นำไปปฏิบัติในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. บุคลากรจะได้รับการพัฒนาในเรื่องระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรในเรื่อง การทำงานที่เกิดความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Pibulsongkram Rajabhat University